

İLKOKULLARDA SANATSAL DENETİM VE ÖĞRETMEN MOTİVASYONU ÜZERİNE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Türkan Argon
AİBÜ, Eğitim Fakültesi
Bolu
turkanargon@hotmail.com

Mehmet İsmetoğlu
Akçakoca Anadolu Lisesi Müdür Yardımcısı
Akçakoca
mehmetismetoglu@hotmail.com

Buket İşeri
Koç Ortaokulu, Fen Bilgisi Öğretmeni
Bolu
frp_190@hotmail.com

Özet

Araştırmanın amacı; ilkokul öğretmenlerinin sanatsal denetim ve motivasyon üzerine görüşlerini belirleyerek, öğretmen görüşlerinin kişisel değişkenlere göre anlamlı fark ortaya çıkarıp çıkarmadığını ve bu iki duruma yönelik görüşleri arasında anlamlı ilişki olup olmadığını tespit etmektir. Araştırma 2013-2014 eğitim öğretim yılında Düzce ili Akçakoca ilçesi ilkokullarında görev yapan 150 öğretmen üzerinde yürütülmüştür. Araştırma ilişkisel tarama modelinde olup, veri toplama aracı olarak Sanatsal Denetim Ölçeği (Uğurlu, 2013) ve İlkokul Öğretmeni Motivasyon Ölçeği (Öztürk ve Uzunkol 2013) kullanılmıştır. Verilerin analizinde man whitney u testi, kruskal vallis testi ve korelasyon analizi yapılmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçlardan bazıları şöyledir: Öğretmenlerin sanatsal denetime yönelik algıları “karasızım”; motivasyona yönelik algıları “katılıyorum” düzeyindedir. Cinsiyet ve kıdem değişkenleri sanatsal denetime yönelik öğretmen algılarında anlamlı fark ortaya çıkarmazken, motivasyona yönelik algılarında anlamlı fark ortaya çıkarmıştır. Öğretmenlerin sanatsal denetime ve motivasyona yönelik algıları arasında orta düzeyde olumlu ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sanatsal denetim, motivasyon, ilkokul, öğretmen.

ARTISTIC SUPERVISION AT PRIMARY SCHOOLS AND TEACHERS' OPINIONS ABOUT ARTISTIC SUPERVISION UPON TEACHER MOTIVATION

Abstract

The aim of this study is to identify teachers' opinions about artistic supervision at primary schools and artistic supervision upon teacher motivation, to determine if teachers' opinions reveal significant differences with respect to personal variables and to determine if their opinions about artistic supervision at primary schools and artistic supervision upon teacher motivation indicate significant differences or not. The study was conducted in 2013-2014 academic year in Akçakoca province of Düzce and (n=150) teachers answered the scales. The study was designed as a survey study. In the study artistic supervision scale (Uğurlu, 2013) primary school teacher motivation scale (Öztürk ve Uzunkol 2013) were used. For the analysis of the data collected, man whitney u testi, kruskal vallis tests and correlation analysis were used. Some of the findings of the study are as follows: While teachers' perceptions about artistic supervision were at undecided level, their perceptions about motivation were at agreed level. Even though no significant differences were observed in their perceptions about artistic supervision when gender and years of experience in teaching variables are concerned, significant differences were observed when their perceptions about their motivations. Additionally, a moderate level relationship was found between their perceptions about artistic supervision and their motivations.

Key Words: Artistic supervision, motivation, primary school, teacher.

GİRİŞ

Belirli amaçları gerçekleştirmek üzere kurulan örgütler varlıklarını devam ettirebilmek için amaçlarına ne derece ulaşmış ulaşılmadıklarını belirleyen denetim mekanizmalarına ihtiyaç duyarlar. Bu mekanizma ile örgütler amaçlarına ulaşmış ulaşılmadıklarını belirledikleri gibi süreçte karşılaşılan sorunları belirler ve çözüm yolları ararlar. Alan yazında denetime dair birçok tanım bulunmaktadır. Yücer ve Öge (2013) denetimi, mevcut durumun ideal durumla karşılaştırılarak aradaki fark veya farkların belirlenmesi ve nedenlerin analiz edilerek düzeltici tedbirlerin alınması şeklinde tanımlarken, Ağaoğlu (2012) toplum, örgüt ve insan yararına, insan davranışlarını kontrol etme süreci, Kondakçı ve Zayim (2013) ise örgütte belirlenen hedeflerin ne kadarının gerçekleştiği ve bu süreçte aksayan ya da iyi giden yönler hakkında, dönüt sağlayan ve sürecin geliştirilmesine fırsat yaratan döngüsel bir mekanizma olarak tanımlamıştır.

Toplumsal sistemler içinde en büyük yeri kaplayan örgütlerin başında eğitim örgütleri gelmektedir. Eğitim örgütleri de diğer örgütler gibi belirli amaçları gerçekleştirmek için kurulmuş ve amaçlarına ulaşma derecelerinin saptanması ve işleyişteki aksaklık ve eksikliklerin tespit edilmesi için denetime ihtiyaç duymaktadır. Eğitimde denetim anlayışı yönetime ilişkin yaklaşım ve kuramlarla değişim ve gelişim göstermiş, yönetim kuramlarının ortaya koyduğu ilkeler, varsayımlar ve yaklaşımlara göre farklı bakış açıları kazanmıştır. 1900'den önceki dönemlerde denetim sürecinde eğitim kurumlarındaki öğretmenler yönetim tarafından denetlenmesi gereken iş görenler olarak görülürken, 1920'lerde denetimin bilimsel bir nitelik kazanmasıyla eğitime dair araştırmalarda elde edilen bulguları uygulayan görevliler olarak görülmüş, 1930 ve 1940'larda insan ilişkilerinin gelişimi ile güdülenmelerinin önemi fark edilmiş, son yıllarda ise insan kaynaklarının öneminin fark edilmesi ile örgütlerin bu kaynağı geliştirmeyi ve etkili biçimde kullanmasını amaçlayan bir denetim anlayışı hakim olmaya başlamıştır (Aydın, 2011). Örgütlerdeki insan unsurunun önemini vurgulayan yeni yönetim yaklaşımlarıyla klasik denetim anlayışı yerini süreç odaklı ve öğretmen özdenetimine dayanan çağdaş denetim yaklaşımlarına bırakmıştır (Kondakçı ve Zayim, 2013). İnsanı temel alan son dönem yaklaşımlarında ise denetimde rehberlik ve gelişim daha çok ön plana çıkmış, bu durum eğitim denetiminde de kendisini göstermiş, bilimsel denetim, sanatsal denetim, öğretimsel denetim, kliniksel denetim, gelişimsel denetim, farklılaştırılmış denetim, yöneylem araştırması, emsal denetim, portfolyo değerlendirmesi, kılavuz denetimi (Aydın, 2013; Kondakçı ve Zayim, 2013) gibi yeni modellerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu çalışmada belirtilen modellerden sanatsal denetim üzerinde durulmuştur. Eğitimin ne tür bir faaliyet olduğu sorusuna verilen bir yönü sanattır cevabı ve öğretimin teknik bir süreç olmasının yanı sıra öğretilmiş bir sanat olduğu iddiası beraberinde, denetimin de sanatsal yönünün ortaya çıkmasına sebep olmuş, öğretmenliğin bilişsel yönü öğretim etkinliklerinin bilimsel yönünü, duyuşsal yönü ise sanatsal yönünü temsil ettiğini belirtmiştir (Yılmaz, 2004),

Denetimde sanatsal yaklaşımı (artistic supervision), alan yazında üzerinde yeni yeni çalışmaların yapıldığı bir denetim şeklidir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde yaklaşımı ortaya atan ve en önemli savunucusunun Eliot W. Eisner olduğu görülmektedir. Eisner (1982; akt: Bostancı, Bulut ve Özbey, 2011) öğretimi önceden tasarlanamayacak koşullara göre değişen bir bilim olmaktan öte bir sanat olarak görmüş, sınıf içindeki öğretmeni, işini gerçekten iyi yönetebilen, süreç içinde yeni ve özgün şeyler bulabilen, öğrencinin ihtiyaçlarını bilen ve onların sanatsal öğrenmelerine dayanan yeni öğretim yaklaşımlarını ortaya çıkarabilen sanatkar öğretmen olarak nitelendirmiştir. Bu durumda denetim de sanatsal olarak öğretmenin özel ve genel fikirlerinin cesaretlendirilmesi yollarını aramalıdır. Denetim kavramı ile denetimin teknik ussallığına karşı çıkan Eisner, denetimin bir şeyler arasında diyalogu ortadan kaldıran bir etkiye sahip olduğuna inanıp öğretmenlerin inisiyatif sahibi olmalarını ve denetçinin önerilerini kabul ya da reddetme özgürlüğü tanıyan danışman ilişkileri şeklinde gelişmesi gerektiğini savunmuştur (Aydın, 2013). Bu ilişkiel süreçte, öğrenme-öğretme etkinliklerinin geliştirilmesinde öğretmenlerin incelikleri, duyarlılığı, nezaket ve anlayışlılığı arandığı gibi denetmen de aynı duyarlılık ve anlayışla denetim uygulamalarından sorumlu tutulmaktadır (Uğurlu, 2013). Çünkü sanatsal denetim demokratik unsurlara vurgu yapıp, denetmen ile öğretmen arasında geleneksel hiyerarşik denetim yerine, karşılıklı diyalogu ve ortak amaçlar için karşılıklı çabayı geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bunun için de sanatsal denetimde öğretmenin öğretim sürecinde kullandığı dil, beden dili, konuşma, hitap ve anlatım şekli, sınıfı yönlendirme durumu ile ilgili becerilerin geliştirilmesine yardım edildiği tespitinde bulunulmuştur (Yılmaz,

2004). Bu doğrultuda denetçiler, öğretmenlerin profesyonel gelişimlerini teşvik edici konuşmak amaçlı, uygun ve tehdit edici olmayan önerilerde bulunmak, sınıf gözlemlerine yönelik özel ilgi ve övgü ifadeleriyle geri bildirim vermek, sınıfta etkileyici örnekler ve öğretim teknikleri geliştirmek, özel ve somut öğretim davranışlarını odaklanmak gibi stratejiler kullanılmalıdır (Bostancı, Bulut ve Özbey, 2011).

Sanatsal denetim genel olarak; Bu öğretmeni özel yapan nedir? Öğretime değer katan özellikler nelerdir? ve Bir denetmen olarak bu yönleri nasıl kuvvetlendirebilirim? sorularına cevap arar ve öğretmenlerin sınıfa yansıtamadıkları belirli alanlardaki güçlerini de öğretim sürecinin durumuna ek olarak değerlendirirler. Bunun için sanatsal denetimde denetmenler sınıf gözleminin yanında okul yöneticilerinden bilgi alma ve öğretmenin aktarmak istediklerini dinleme gibi uygulamalara da yer verilmektedirler (Seçkin 1998; Akt: Bostancı, Bulut ve Özbey, 2011).

Seçkin (1998)'in aktarımına göre Eisner'ın sanatsal yaklaşımında yapılacak değerlendirme etkinlikleri şu hususları içermektedir:

1. Olayların gerçek anlamlarıyla birlikte içerdikleri açık/gizli anlamlarına da dikkat edilmelidir.
2. Denetçiler zor fark edilen ama önemli olan noktaları görebilecek uzmanlığa sahip olmalıdır.
3. Öğrencilerin eğitsel gelişimine öğretmenin yaptığı özel katkılar takdir edilmelidir.
4. Sınıftaki yaşam ve olayların sadece geçici sürelerde değil, belli bir zaman sürecine yayılan biçimde ve tekrarlı olarak gözlenmesi konusunda dikkatli olunmalıdır.
5. Denetçi öğretmen ilişkisi samimiyet ve karşılıklı güvene dayalı olmalıdır.
6. Deneticiler değerlendirme sonuçlarını açıklarken ustaca bir dil kullanmalıdır.
7. Deneticiler, olayların anlamını uygun biçimde yorumlama yeteneğini kullanarak, eğitimsel önemini gerektiği gibi takdir edilebilmelidir.
8. Deneticiler kendi deneyimleri, duyarlılıkları ve güçlüklerinin eğitimsel durumları algılamada önemli bir araç olduğunun farkına varabilmelidir.

Klasik denetim anlayışlarına alternatif olarak ortaya çıkan modern denetim anlayışlarında denetmenler rehberlik, yol göstericilik ve danışmanlık rollerini yerine getirirler. Denetmenin rolünü gerçekleştirme şekli ve düzeyi denetlenen kişide olumlu ya da olumsuz duygular oluşturduğu gibi, bu durum davranışlarına da yansımaktadır. Bu durum hem bireysel hem de kurumsal olarak verimlilik ve başarının da girdilerinden birisidir. Sanatsal denetimde ise denetmenin rolünü gerçekleştirirken, öğretmenin sınıf içi etkinliklerini veya sınıfta gözlemediği ayrıntılı durumları yorumlayıp, şiirsel bir dil kullanması, doğru tespitler yaparak gözlemlerini öyküleme gibi sanatsal bir biçimde öğretmene aktarması, uygulama sonucunda öğretmenlerde cesaret, motivasyon, memnuniyet, benlik saygısı ve güven duygusunu artırır (Sidhu ve Fook, 2010, Akt: Bostancı, Bulut ve Özbey, 2011) olumlu durumların yaşanmasına neden olmaktadır. Bu durumda sanatsal denetimle ilişkili olan kavramlardan birinin motivasyon olduğu söylenebilir. Nitekim, eğitim-öğretimin psikolojik unsurlarından biri olan motivasyon öğretmenlerin mesleklerine karşı olumlu tutum geliştirmelerine ve okulun hedefleriyle kendi hedeflerinin gerçekleştirme düzeylerinin artmasına yardımcı olmaktadır.

Çalışmanın ikinci ayağı olan motivasyon kavramı Türkçe 'de güdüleme olarak karşılık bulmuş (TDK), motive kelimesinden türemiş, Latince'de "moverre" yani hareket etmek anlamında kullanılan bir eylemdir. Genel olarak teşvik etmek, etki altına almak, harekete geçirmek, hareketi devam ettirmek gibi anlamlara gelen motivasyonu, Robbins ve Judge (2012) hedefe ulaşma doğrultusunda gayrete ilişkin, istikamet ve kararlılık olarak tanımlamaktadır. Özalp ve Kirel (2010) ise güdülemeyi kişilerin belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere kendi arzu ve istekleri ile davranışları şeklinde tanımlamışlardır. Motivasyon konusundaki farklı tanımlamaların, çalışanın gösterdiği çaba, bu çabanın kurum ya da örgütün hedefleriyle örtüştürülmesi ve yine bu çabanın sürekliliği şeklinde motivasyon kavramının içeriğini doldurmak suretiyle genel olarak üç temel unsuru içerdiği görülmektedir (Argon ve Ertürk, 2013).

Örgütsel etkinliği yükseltme ve verimliliği artırmada motivasyondan yararlanmak mümkündür. Çünkü günümüzde örgütlerde verimliliği etkileyen önemli değişkenlerden biri motivasyon olup (Tütüncü ve Küçükusta, 2008), örgüt üyelerinin bireysel ve kolektif olarak etkinliğini artırmanın yolu özendirici veya güdüleyici araçların kullanılmasından geçmektedir (Eroğlu, 2004). Literatürde mevcut motivasyon kuramları birinci grup ve ikincil grup teoriler olmak üzere iki grupta toplanmaktadır. Bireyi belirli bir yönde davranmaya sevk eden çeşitli güçleri

veya güdülerini sayma, sıralama ve tanımlamayı amaçlamayan birinci grup teoriler içerik teorileri olarak adlandırılıp, Maslow'un İhtiyaçlar Teorisi, Herzberg'in Çift Faktör Teorisi, Alderfer'in ERG Teorisi ve Mc Clelland'ın Başarı Teorisi bu grupta yer almaktadır. İkinci gruptaki teoriler ise süreç teorileri olarak adlandırılıp çeşitli güçlerin çevreyle etkileşerek bireyi belirli bir davranış göstermeye nasıl sevk ettiğini açıklamaya çalışmaktadırlar. Vroom'un Beklenti Teorisi, Adams'ın Eşitlik Teorisi, Locke'ın Hedef Teorisi ve bazı davranışsal yaklaşımlar bu grupta yer almaktadır (Turner, 1987). Bu kuramlar bireylerin sergiledikleri davranışın nedenleri ile bu davranışa neden olan süreçleri açıklamaya çalışmaktadır. Bireyleri çalışmaya iten nedenler, işin anlam ve önemi, çalışanların hangi tutumlardan etkilendiği, olumlu ve olumsuz doyumların ortaya çıkış mekanizmalarının neler olduğu sorularına kuramlar aracılığıyla cevap bulunmaya çalışılmaktadır (Tütüncü ve Küçükusta, 2008). Örneğin Çift Faktör Teorisini öneren Herzberg "insanlar işlerinden ne ister?" sorusuna cevap arayarak gelişme, tanıma, sorumluluk ve başarı gibi içsel faktörlerin iş tatmini ile ilişkili olduğunu tespit etmiş, (Robbins ve Judge, 2012), çalışanların işlerinde bu faktörleri açıkça görmeleri ve hissetmeleri halinde doyum sağladıkları ve motive oldukları belirlenmiştir (Özer ve Toploğlu, 2012).

Okul ortamında motive edilmiş öğretmenler, eğitim reformlarının gerçekleştirilmesinden, ortaya çıkan değişimlerin uygulanmasına, başarı ve doyum sağlanmasına kadar pek çok konuda çok önemli işlevlere sahiptirler (De Jesus ve Conboy, 2001). Denetim süreci şekli öğretmenlerin performans ve başarılarının takdir edilerek iş doyumlarının sağlanması ve motivasyon açısından önemlidir. Klasik denetim anlayışıyla okul ortamında denetlenen öğretmenin değerlendirme sonucunun sadece ödül ve ceza olarak geri dönmesi, değerlendirmeye dair kullanılan dil, değerlendirmenin sadece belli bir zaman dilimini kapsaması gibi faktörlerin öğretmeni tek başına motive etmesi beklenemez. Denetim sürecinin karşılıklı güven, işbirliği içinde olunup öğretmenin eksikliklerinin gidererek kalitesini artırmalı, başarısı ve mutluluğuna katkıları getirmelidir. Denetçiler yaptıkları işlemlerle okul etkinliğini artırarak sonuçta öğretmen memnuniyetinin artırılmasını hedeflemelidirler (Sergiovanni ve Starrat, 1993). Bu doğrultuda sanatsal denetim ile bu sürecin en önemli unsurlarından biri olan sanatsal ve nazik bir dilin kullanılması, öğretmenin sınıf içi etkinliklerinin ayrıntılarıyla değerlendirilip değer atfeden çalışmalarının takdir edilmesi, gelişme, başarı, sorumluluk gibi motive edici faktörler arasında görülüp öğretmeni motive etmesi beklenebilir. Bu doğrultuda yapılan bu çalışma ile öğretmenin motive edilmesi ile sanatsal denetim arasında ilişki olup olmadığı ilkökul öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ilkökullarda görev yapan öğretmenlerin sanatsal denetim ve motivasyon üzerine görüşlerini belirleyerek, öğretmen görüşlerinin kişisel değişkenlere göre anlamlı fark ortaya çıkarıp çıkarmadığını tespit etmek ve bu iki duruma yönelik görüşleri arasında anlamlı ilişki olup olmadığını tespit etmektir. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

Düzce ili Akçakoca ilçesi ilkökul öğretmenlerinin;

- a) Sanatsal denetim ve motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri nedir?
- b) Sanatsal denetim ve motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyet, kıdem, kariyer durumu ve eğitim düzeyi değişkenlerine göre anlamlı fark göstermekte midir?
- c) Sanatsal denetim ve motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 1996).

Çalışma Grubu

Araştırma çalışma grubu üzerinde yürütülmüştür. Araştırma çalışma grubunu 2013-2014 eğitim-öğretim yılı Akçakoca ilçesi ilkökullarında görev yapan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 150 öğretmen oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin toplanmasında Sanatsal Denetim Ölçeği ve ilkökul Öğretmeni Motivasyon Ölçeği kullanılmıştır. Sanatsal Denetim Ölçeği Uğurlu (2013) tarafından geliştirilmiş, “Denetmen Nitelikleri”, “Denetmen Tavrı”, “Öğretimsel”, “İnsan İlişkileri” olmak üzere 4 boyuttan ve toplam 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin boyutlarının cronbach alpha katsayıları sırasıyla .823, .874, .793, .812 şeklindedir. Bu çalışmada ise yapılan güvenilirlik analizi sonuçlarına göre Cronbach’s Alpha değerleri Sanatsal Denetim Ölçeği’nde .84’ken alt boyutlarında denetmen nitelikleri .88, denetmen tavrı .82, öğretimsel boyut .80, insan ilişkileri boyutunda .77 olarak hesaplanmıştır.

İlkokul Öğretmeni Motivasyon Ölçeği Öztürk ve Uzunkol (2013) tarafından geliştirilmiş, “mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı”, “takdir edilme ve mesleki mutluluk”, “meslekten kaçınma” ve “mesleği özümseme” olmak üzere dört faktör ve 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin toplam iç tutarlık katsayısı .87 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise yapılan güvenilirlik analizi sonuçlarına göre Cronbach’s Alpha değerleri İlkokul Öğretmeni Motivasyon Ölçeği’nin toplamında .93’ken, boyutları olan mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı .91, takdir edilme ve mesleki mutluluk .79, meslekten kaçınma .66, mesleği özümseme .50, olarak hesaplanmıştır. Bu bulgular da ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir. Ölçeklerin her ikisi de 5’li likert tipi olup değerlendirilmesi 1,00-1,80 Hiç katılmıyorum; 1,81-2,60 Katılmıyorum; 2,61-3,40 Kararsızım; 3,41-4,20 Katılıyorum; 4,21-5,00 Tamamen Katılıyorum şeklindedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlere ilişkin kişisel bilgilerin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Değişken	f	%
Cinsiyet	Kadın	90	60,0
	Erkek	40	40,0
Kıdem	1-5 yıl	67	44,7
	6-10 yıl	60	40,0
	10 yıl ve üstü	23	15,3
Toplam öğretmen sayısı		150	100,0

Tablo 1’e göre öğretmenlerin %60,0’ı kadın, %40,0’ı erkek; %44,7’si 1-5 yıl, %40,0’ı 6-10 yıl, %15,3’ü 10 yıl ve üzeri kıdeme sahiptirler. Araştırmada değişken olarak öğretmenlerin kariyerleri ve öğrenim durumları da dikkate alınacaktı. Ancak kariyer durumlarına göre öğretmen durumları uzman öğretmen 12, normal öğretmen 138; öğrenim durumlarına göre lisans mezunu 138 öğretmen olmasına karşın lisansüstü 6, ön-lisans 6 öğretmen sayısı olduğu için yapılan analizlerin anlamlı olmayacağı düşünülmüş, araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri SPSS for Windows 20.0 programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin analizine başlanmadan önce, veri toplama araçları tek tek kontrol edilerek sıralanmış, veri toplama araçları yoluyla elde edilen veriler tanımlanmış ve SPSS programına yüklenmiştir. Araştırma verileri alt problemlere göre analiz edilmiştir. Öncelikle elde edilen verilere hangi testlerin uygulanacağını belirlemek amacıyla değişkenlerin dağılımının normalliği Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Kolmogorov-Smirnov testi sonucuna göre tüm değişkenlerin $p < .05$ normal dağılım göstermediği bulunmuş ve bu nedenle bu çalışmada nonparametrik testler kullanılmıştır. Kolmogorov-Smirnov testi sonucuna göre cinsiyet değişkeninde Mann-Whitney U testi, kıdem değişkenlerinde Kruskal-Wallis Testi, algı düzeylerini belirlemede standart sapma ve ortalama, kişisel değişkenler için yüzde, frekans, sanatsal denetim ve motivasyon algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi (spearman’s rho) yapılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırma alt problemleri doğrultusunda elde edilen bulgular aşağıda sunulmuş ve tartışılmıştır.

Sanatsal Denetim ve İlkokul Öğretmeni Motivasyonuna Yönelik Öğretmen Algısı

Tablo 2’de öğretmenlerin sanatsal denetim ve ilkokul öğretmeni motivasyonuna yönelik algı düzeyleri yer almaktadır.

Tablo 2: Sanatsal Denetim ve İlkokul Öğretmeni Motivasyonuna Yönelik Öğretmen Algı Düzeyleri

Ölçekler	Boyutları	N	$\bar{X}$	SS
Sanatsal Denetim Ölçeği	Denetmen Nitelikleri	150	2,69	,77107
	Denetmen Tavrı	150	2,64	,70843
	Öğretimsel	150	2,22	,82027
	İnsan ilişkileri	150	2,92	,73832
	Toplam ölçek	150	2,64	,65096
İlkokul Öğretmeni Motivasyon Ölçeği	Mesleğe Yön. Olumlu Tutum ve Mesleki Başarı	150	4,19	,62795
	Takdir Edilme ve Mesleki Mutluluk	150	4,13	,60945
	Meslekten Kaçınma	150	2,48	,83213
	Mesleği Özümseme	150	3,18	,83065
	Toplam ölçek	150	3,73	,44162

Tablo 2’de öğretmenlerin sanatsal denetime yönelik algılarının aritmetik ortalamaları incelendiğinde denetmen nitelikleri ($\bar{X} = 2,69$), denetmen tavrı ($\bar{X} = 2,64$) ve insan ilişkileri ($\bar{X} = 2,92$) boyutlarında “kararsızım” düzeyindeyken, öğretimsel boyutta ($\bar{X} = 2,22$) ile “katılmıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. Benzer şekilde öğretmenlerin sanatsal denetime yönelik toplam algıları da ($\bar{X} = 2,64$) “kararsızım” düzeyindedir. Boyutlar ayrıntılı değerlendirildiğinde öğretmenler sanatsal denetimde denetmenlerin gözlem yaptığı dersin uzmanlığı, eğitsel tecrübesi, yeterli düzeyde öğretmenlik meslek bilgisi ve sınıf yaşamının uzmanı olması gibi konularda denetmen nitelikleri ve öğretmenlerin karakter yapısını dikkate alma, duruma göre denetim anlayışını dikkate alma, güven esaslı dostça ilişki kurma, öğretmenin eksik yanına odaklanmak yerine güçlü yanlarını vurgulama, şiirsel ve betimleyici bil dil kullanma gibi denetmen tavrında kararsız oldukları anlaşılmaktadır. Benzer şekilde öğretmenler denetmenlerin iletişim sürecine dikkat ederek açık ve etkileyici bir dile kullanarak nezaket kurallarına uymaları konusunda da kararsızdırlar. Öğretimsel boyutta ise öğretmenler denetmenlerin sınıftaki performansı bir bütünlük içinde ele almaları, öğretmen davranışlarında özgünlük aramaları, öğretmenlerin bireysel yaratıcılığını ortaya koymasına fırsat tanımaları, öğretim becerilerine bakmaları konusunda ise olumsuz algıya sahiptirler. Bu durumda öğretmenlerin sanatsal denetime yönelik algılarının istenilen düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 2’de öğretmenlerin ilkokul öğretmeni motivasyonuna yönelik algılarının aritmetik ortalamaları incelendiğinde mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı ($\bar{X} = 4,19$) ve takdir edilme ve mesleki mutluluk ($\bar{X} = 4,13$) boyutlarında “katılıyorum”; mesleği özümseme ($\bar{X} = 3,18$) boyutunda “kararsızım”, meslekten kaçınma ($\bar{X} = 2,48$) boyutunda ise “katılmıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin ilkokul öğretmeni motivasyonuna yönelik toplam algıları ise ($\bar{X} = 3,73$) ile “katılıyorum” düzeyindedir. Boyutlar ayrıntılı olarak ölçek maddeleri göz önüne alınıp değerlendirildiğinde öğretmenler; öğretmeyi seviyorum, program dışı etkinlikler yapmaktan keyif alıyorum şeklinde mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı boyutunda ve “ilkokul öğretmenliğinin iyi yanı öğrencilerinizin size olan sevgisini hissettirmesidir”, “ilkokul öğretmeni olduğum için çevrem tarafından takdir ediliyorum” ve “bu mesleği yapıyor olmaktan dolayı mutluyum” şeklinde takdir edilme ve mesleki mutluluk boyutunda olumlu algıya sahiptirler. Mesleği özümseme boyutunda “ilkokul öğretmenliği yaşam kalitemi artırıyor” ve “ilkokul öğretmenliğinin yeteneklerimi en iyi şekilde sergileyebileceğim bir meslek olduğunu düşünüyorum” örnek maddeler incelendiğinde ise öğretmenlerin

kararsız oldukları anlaşılmaktadır. Meslekten kaçınma boyutunda “ilkokul öğretmenliğinin negatif yanları, pozitif yanlarından ağır basar”, “kendime neden bu mesleği seçtiğimi soruyorum, ama bir cevap bulamıyorum” ve “meslek seçmek için yeni bir fırsatım olsaydı, ilkökul öğretmenliğini seçmezdim” şeklinde örnek maddeler incelendiğinde ise öğretmenlerin katılmıyorum düzeyinde cevap verdikleri bu durumdan da meslekten kaçınmadıkları anlaşılmaktadır. Bu durumda öğretmenlerin ilkökul öğretmeni motivasyonuna yönelik mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı ile takdir edilme ve mesleki mutluluk konusunda olumlu algıya sahip olmakla birlikte algının daha da yükseltilmesi gerektiği ve okulda bu doğrultuda düzenlemelere ihtiyaç olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Öğretmenlerin mesleği özümseme boyutunda kararsız olmaları düşündürücüdür. Ölçekteki ilkökul öğretmenliği yaşam kalitemi artırıyor maddesi göz önüne alındığında, öğretmenlerin meslekten elde ettikleri gelir düzeylerinin düşük olması, çalışma saatlerinin yoğun geçmesi ve yüklenen sorumluluk ve rollerin her geçen gün artması sonucun bu şekilde çıkmasında etkili olmuş olabilir. Diğer yandan meslekten kaçınma boyutunda öğretmenlerin olumsuz algıya sahip olması, araştırmanın sonucu açısından olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir. Çünkü öğretmenlerin motivasyon konusunda her ne kadar diğer boyutlarda istenilen algı düzeyine tam olarak sahip olmasalar da hala mesleklerine sahip çıkıp, bu mesleği seçmekten pişman olmadıkları anlaşılmaktadır. Bu durum ise ilkökul öğretmenliği adına sevindirici bir durumdur.

Kişisel Değişkenlere Yönelik Bulgular

Cinsiyet Değişkeni

Tablo 3’de öğretmenlerin cinsiyet değişkenlerine göre sanatsal denetim ve ilkökul öğretmeni motivasyonuna yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 3: İlkokul Öğretmeni Motivasyonu ve Sanatsal Denetime Yönelik Öğretmen Algılarının Cinsiyet Değişkeni Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Mann-Whitney U Sonuçları

Ölçek	Boyutları	Değişken	N	$\bar{X}$	Sıra Toplamı	U	p
Sanatsal Denetim Ölçeği	Denetmen Nitelikleri	Kadın	90	73,95	6655,50	2560,500	,591
		Erkek	60	77,83	4669,50		
	Denetmen Tavrı	Kadın	90	76,27	6864,00	2631,000	,791
		Erkek	60	74,35	4461,00		
	Öğretimsel	Kadın	90	71,83	6464,50	2369,500	,202
		Erkek	60	81,01	4860,50		
	İnsan ilişkileri	Kadın	90	76,92	6923,00	2572,000	,622
		Erkek	60	73,37	4402,00		
Toplam ölçek	Kadın	90	74,53	6708,00	2613,000	,738	
	Erkek	60	76,95	4617,00			
İlkokul Öğretmeni Motivasyon Ölçeği	Mesleğe Yönelik Olumlu Tutum ve Mesleki Başarı	Kadın	90	82,34	7410,50	2084,500	,018*
		Erkek	60	65,24	3914,50		
	Takdir Edilme ve Mesleki Mutluluk	Kadın	90	81,22	7309,50	2185,500	,048*
		Erkek	60	66,93	4015,50		
	Meslekten kaçınma	Kadın	90	77,18	6946,50	2548,500	,560
		Erkek	60	72,98	4378,50		
	Mesleği özümseme	Kadın	90	72,50	6525,00	2430,000	,296
		Erkek	60	80,00	4800,00		
Toplam ölçek	Kadın	90	79,96	7196,00	2299,000	,124	
	Erkek	60	68,82	4129,00			

* p<.05

Tablo 3’e göre öğretmenlerin cinsiyet değişkeni sanatsal denetime ilişkin toplam algıda ve hiçbir alt boyutta anlamlı fark ortaya çıkarmamıştır (p>.05). Bu bulgu doğrultusunda kadın ve erkek öğretmenlerin sanatsal denetimin tamamında ve denetmen nitelikleri, denetmen tavrı, öğretimsel ve insan ilişkileri alt boyutlarında birbirine benzer algılara sahip oldukları söylenebilir. Öğretmenlerin ilkökullarda birbirine benzer ortamlarda

çalışmaları ve benzer denetim uygulamalarına tabi olmaları sonucun bu şekilde çıkmasında etkili olmuş olabilir. Aynı tabloda öğretmenlerin motivasyona yönelik algıları incelendiğinde ise cinsiyet değişkeninin mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı ile takdir edilme ve mesleki mutluluk alt boyutlarında anlamlı fark ortaya çıkartırken ($p < .05$), meslekten kaçınma ve mesleği özümseme alt boyutları ile toplam motivasyonda anlamlı fark ortaya çıkartmadığı ($p > .05$) tespit edilmiştir. Bu durumda kadın ve erkek öğretmenlerin mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı ile takdir edilme ve mesleki mutluluk alt boyutlarında birbirinden farklı düşünürken, meslekten kaçınma ve mesleği özümseme alt boyutlarında birbirine benzer düşündükleri anlaşılmaktadır. Anlamlı fark çıkan boyutlarda öğretmen algılarının aritmetik ortalamaları incelendiğinde hem mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı (Kadın=82,34; Erkek=65,24) hem de takdir edilme ve mesleki mutluluk (Kadın=81,22; Erkek=66,93) alt boyutunda kadın öğretmen algılarının daha yüksek olduğu dolayısıyla daha olumlu algıya sahip oldukları anlaşılmaktadır. Kadın öğretmenlerin motivasyona yönelik algılarının erkek öğretmenlerden daha yüksek olması öğretmenlik mesleğinin hâlâ kadınlar için daha uygun bir meslek olarak algılanmasından kaynaklanabilir (Çakıroğlu ve Işıksal, 2009). Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013) öğretmen adaylarının akademik motivasyonuna yönelik yaptıkları çalışmada kadın öğretmen adaylarının motivasyonlarının erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu sonucu bu araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Bunla birlikte Argon ve Ertürk (2013) ilköğretim öğretmenleri üzerinde yaptıkları çalışmada kadın öğretmenlerin içsel motivasyon algılarının erkeklerden daha düşük olduklarını tespit etmişlerdir.

Kıdem Değişkeni

Öğretmenlerin kıdem değişkenine göre sanatsal denetim ve motivasyona yönelik algılarına ilişkin bulgular Tablo 4'de yer almaktadır.

Tablo 4: Sanatsal Denetim ve Motivasyona Yönelik Öğretmen Algılarının Kıdem Değişkeni Açısından Değerlendirilmesine İlişkin Kruskal-Wallis Testi

Ölçek boyutları	Kıdem	N	Sıra ortalama	sd	χ^2	p	Anlamlı fark
Denetmen Nitelikleri	1-5 yıl	67	80,16	2	3,147	,207	-
	6-10 yıl	60	75,63				
	16 yıl ve üzeri	23	61,59				
Denetmen Tavrı	1-5 yıl	67	80,22	2	1,454	,483	-
	6-10 yıl	60	71,31				
	16 yıl ve üzeri	23	72,67				
Öğretimsel	1-5 yıl	67	79,07	2	1,043	,594	-
	6-10 yıl	60	73,97				
	16 yıl ve üzeri	23	69,09				
İnsan ilişkileri	1-5 yıl	67	78,16	2	2,159	,340	-
	6-10 yıl	60	69,52				
	16 yıl ve üzeri	23	83,37				
Toplam ölçek	1-5 yıl	67	80,04	2	1,408	,495	-
	6-10 yıl	60	72,70				
	16 yıl ve üzeri	23	69,59				
Mesleğe Yönelik Olumlu Tutum ve Mesleki Başarı	1-5 yıl	67	75,59	2	,373	,830	-
	6-10 yıl	60	77,23				
	16 yıl ve üzeri	23	70,74				
Takdir Edilme ve Mesleki Mutluluk	1-5 yıl	67	75,82	2	,122	,941	-
	6-10 yıl	60	74,24				
	16 yıl ve üzeri	23	77,85				
Meslekten Kaçınma	1-5 yıl	67	67,44	2	6,621	,036*	1-5/6-10 yıl;16 ve üstü/6-10 yıl
	6-10 yıl	60	86,60				
	16 yıl ve üzeri	23	70,02				
Mesleği Özümseme	1-5 yıl	67	63,54	2	9,433	,009*	1-5/6-10 yıl;16 ve üstü/6-10 yıl
	6-10 yıl	60	86,00				
	16 yıl ve üzeri	23	82,96				

	1-5 yıl	67	69,21			
Toplam ölçek	6-10 yıl	60	82,17	2	2,832	,243
	16 yıl ve üzeri	23	76,43			

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlerin kıdem değişkeni; sanatsal denetime ilişkin toplam algıda ve hiçbir alt boyutta anlamlı fark ortaya çıkarmadığı ($p>,05$) tespit edilmiştir. Aynı tabloda öğretmenlerin motivasyona yönelik algıları incelendiğinde kıdem değişkeninin ölçeği ilişkin toplam algıda ve mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı ile takdir edilme ve mesleki mutluluk alt boyutlarında anlamlı fark ortaya çıkarmadığı ($p>,05$), bununla birlikte meslekten kaçınma ve mesleği özümseme boyutlarında anlamlı fark ortaya çıkarttığı ($p<,05$) görülmektedir. Anlamlı fark çıkan boyutlarda öğretmenlerin motivasyona yönelik algılarının hangi kıdem değişkenleri arasında gösterdiğini tespit etmek için yapılan analiz sonucunda farkın hem meslekten kaçınma hem de mesleği özümseme alt boyutlarında 1-5 yıl ile 6-10 yıl ve 16 yıl üzeri ile 10 yıl kıdeme sahip olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin meslekten kaçınma alt boyutuna ilişkin algıları incelendiğinde 1-5 yıl ($\bar{X}=67,44$), 6-10 yıl ($\bar{X}=86,60$) ve 16 yıl ve üzeri ($\bar{X}=70,02$) arasında 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin meslekten kaçınmaya yönelik algılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durumda mesleğe yeni başlayanlar ve daha uzun süre geçirenlerin meslekten kaçınma algılarının düşük olduğu görülmektedir. Bu durum mesleğe yeni başlayanların mesleğe yönelik daha heyecanlı olup tanımaya çalıştıkları ve kabullendikleri, meslekte uzun süre geçirenlerin de artık mesleği tanıyıp kaçınmak yerine kabullenme davranışını daha fazla gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Benzer şekilde mesleği özümseme alt boyutunda da öğretmenlerin algıları incelendiğinde 1-5 yıl ($\bar{X}=63,54$), 6-10 yıl ($\bar{X}=86,00$) ve 16 yıl ve üzeri ($\bar{X}=82,96$) arasında 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin mesleği özümsemeye yönelik algılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum meslekten kaçınma alt boyutundaki bulguları da destekler niteliktedir. Öğretmenlerin orta kariyer evresine gelen 6-10 yıl arası kıdem yılları okullarıyla bütünleşmeleri ve benimsemeleri, kendilerini okula ait hissediyor olmaları, daha iyi ilişkiler geliştirip okullarını ve arkadaşlarını daha çok benimsemeleri okulla ve mesleğe karşı olumlu algı geliştirmelerini kolaylaştıracaktır. Çünkü örgüt içinde uzun süre çalışan kişiler örgütte çok daha gelişmiş ilişkiler geliştirmektedirler (Van Dyne, 1994). Bu durum onların motivasyonlarını olumlu etkileyecektir.

Öğretmenlerinin Sanatsal Denetim ve Motivasyon Algıları Arasındaki İlişki

Tablo 5'de öğretmenlerin sanatsal denetim ve motivasyon ölçeklerinden aldıkları toplam puanlar arasındaki spearman's rho korelasyon katsayısı verilmiştir.

Tablo 5: İlköğretim Öğretmenlerinin Sanatsal Denetim ve Motivasyon Algıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon tablosu (Spearman's rho)

Değişken	Motivasyon
Sanatsal denetim	0,364**

** $p<,01$

Tablo 5'ye göre öğretmenlerin sanatsal denetim ve motivasyon algıları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($r=0.364$, $p<,01$). Bu bulgu doğrultusunda öğretmenlerin sanatsal denetim algıları arttıkça motivasyonlarının da arttığı ya da motivasyonları azaldıkça sanatsal denetim algılarının da azaldığı söylenebilir. Bu durum okullarda denetim uygulamalarında sanatsal denetim modeline yer verilmesi gerektiğini ortaya çıkarmaktadır. Sanatsal denetim sürecinde denetmenlerin demokratik unsurlara vurgu yapıp, nezaket, duyarlılık ve anlayışla yaklaşımları, iletişim sürecinde kullandıkları dil, beden dili, konuşma, hitap ve anlatım şekline özen göstererek teşvik edici konuşmaları, sınıf gözlemlerine yönelik özel ilgi ve övgü ifadeleriyle geri bildirim vermeleri öğretmenlerin motivasyonlarının artmasını sağlayacak etkinliklere örnek gösterilebilir. Belirtilen etkinlikler öğretmenlerin motivasyonlarını artıracığı gibi okul içi ilişkileri geliştirerek performansları ve iş doyumlarını geliştirerek okul amaçları doğrultusunda çabalarını artırmaya da katkıda bulunacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmenlerin sanatsal denetime yönelik algıları; toplam ölçekte ve denetmen nitelikleri, denetmen tavrı ve insan ilişkileri boyutlarında kararsızım düzeyindeyken, öğretimsel boyutta katılmıyorum düzeyindedir. Öğretmenlerin ilköğretim öğretmeni motivasyonuna yönelik algıları; toplam ölçekte ve mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı ile takdir edilme ve mesleki mutluluk boyutlarında katılıyorum; mesleği özümseme boyutunda kararsızım, meslekten kaçınma boyutunda ise katılmıyorum düzeyindedir.

Cinsiyet değişkeni öğretmenlerin sanatsal denetime ilişkin toplam algılarında ve hiçbir alt boyutta anlamlı fark ortaya çıkarmamış olup kadın ve erkek öğretmenler sanatsal denetimin tamamı ve denetmen nitelikleri, denetmen tavrı, öğretimsel ve insan ilişkileri alt boyutlarında birbirine benzer algılara sahiptirler. Motivasyona yönelik algılarında ise cinsiyet değişkeni mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı ile takdir edilme ve mesleki mutluluk alt boyutlarında anlamlı fark ortaya çıkartırken, meslekten kaçınma ve mesleği özümseme alt boyutları ile toplam motivasyonda anlamlı fark ortaya çıkartmamıştır. Kadın ve erkek öğretmenler mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı ile takdir edilme ve mesleki mutluluk alt boyutlarında birbirinden farklı algıya sahip olup, kadın öğretmen algıları daha yüksektir.

Kıdem değişkeni öğretmenlerin sanatsal denetime ilişkin toplam algılarında ve hiçbir alt boyutta anlamlı fark ortaya çıkarmamış olup öğretmen algıları birbirine benzerdir. Motivasyona yönelik algıları ise kıdem değişkeni açısından toplam algıda ve mesleğe yönelik olumlu tutum ve mesleki başarı ile takdir edilme ve mesleki mutluluk alt boyutlarında anlamlı fark ortaya çıkarmazken, meslekten kaçınma ve mesleği özümseme boyutlarında anlamlı fark ortaya çıkartmıştır. Anlamlı fark çıkan meslekten kaçınma ve mesleği özümseme alt boyutlarında 1-5 yıl ile 6-10 yıl ve 16 yıl üzeri ile 10 yıl kıdeme sahip olanlar arasındadır.

Öğretmenlerin sanatsal denetim ve motivasyon algıları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Öğretmenlerin sanatsal denetim algıları arttıkça motivasyonlarının da arttığı ya da motivasyonları azaldıkça sanatsal denetim algılarının da azaldığı söylenebilir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu önerileri geliştirilmiştir: Öğretmenlerin sanatsal denetime yönelik algılarının denetmen nitelikleri, denetmen tavrı ve insan ilişkileri boyutlarında kararsızlık düzeylerinin ve öğretimsel boyutta olumsuz algılarının nedenleri araştırılıp, okullardaki denetim uygulamalarında düzenlemeler yapılabilir. Öğretmenlerin mesleği özümseme boyutunda kararsız olmalarının nedenleri araştırılıp, okullarda öğretmen motivasyonunu artırmaya yönelik uygulamalara yer verilebilir. İlkokullarda yapılan bu araştırma nicel bir araştırmadır. Aynı konu nitel bir araştırma yapılarak genişletilip, ayrıntılı bulgulara ulaşılabilir. Araştırma sonuçları Düzce ili Kaynaşlı ilçesi ile sınırlı olup, çalışma farklı bölgelerde yapılarak, sonuçlar genellenebilir.

Not: Bu çalışma 24-26 Nisan 2014 tarihlerinde Antalya'da 21 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 5th International Conference on New Trends in Education and Their Implications – ICONTE' de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Argon T. ve Ertürk R. (2013) İlköğretim okulu öğretmenlerinin içsel motivasyonları ve örgütsel kimliğe yönelik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. 19(2), 159-179.

Ağaoğlu E. (2012). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. (Editör: S. Özdemir). Ankara: Pegem Yayınları.

Aydın, İ. (2013). *Öğretimde denetim, durum saptama değerlendirme ve geliştirme*. (4. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.

Aydın, M. (2011). *Çağdaş eğitim denetimi*. Ankara: Hatiboğlu Yayınları.

Bostancı A. B., Bulut, M. Ş. ve Özbey, H. (2011). Öğretmen denetiminde sanatsal denetim yaklaşımının uygulanmasına yönelik öğretmen ve denetmen görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 11 (22), 238-254. 5.03.2014 tarihinde <https://edergi.mehmetakif.edu.tr/index.php/efd/article/download/396/295> adresinden alınmıştır.

Çakıroğlu, E. ve Işıksal, M. (2009). Preservice elementary teachers' attitudes and self efficacy toward mathematics. *Education and Science*, 34 (151), 132-139.

De Jesus, S. N. ve Conboy, J. (2001). A stress management course to prevent teacher distress. *The International Journal of Educational Management*. 15, 131-137.

Eroğlu, F. (2004). *Davranış bilimleri*. (6.Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım.

Gömlüksiz, M. N. ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Öğretmen adaylarının akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *TSA*. 17(3), 99-127. 24.03.2014 tarihinde **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.** adresinden alınmıştır.

Kondakçı Y. ve Zayim, M. (2013). *Eğitim yönetiminde kuram ve uygulama*. (Editör: S. Özdemir). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Özkalp E. ve Ç. Kirel. (2010). *Örgütsel davranış*. Bursa: Ekin Yayınları.

Öztürk E. ve E. Uzunkol. (2013). İlkokul öğretmeni motivasyon ölçeğinin psikometrik özellikleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*. 9(4), 421-435. 4.03.2014 tarihinde <http://eku.comu.edu.tr/eku/index.php/eku/article/view/203> adresinden alınmıştır.

Robbins S.P ve Judge T. A. (2012). *Örgütsel davranış*. (Çeviri Editörü: İ. Erdem). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Seçkin, N. (1998). Denetime yeni bir yaklaşım: Sanatsal denetim. *Türkiye'de eğitim yönetimi. Prof. Dr. Ziya Bursalıoğlu'na armağan*. (Ed: H. Taymaz ve M. Hesapçioğlu). İstanbul: Kültür Koleji Eğitim Vakfı yayınları.

Sergiovanni, T. J. ve Starratt, R. J. (1993). *Supervision a redefinition*. United States: McGraw-Hill, Inc.

Süral Özer P. S. ve Topaloğlu, T. (2012). Motivasyon Kapsam Kuramları. Bulunduğu eser: C. Serinkan (Ed.) *Liderlik ve motivasyon* (83-103). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

TDK. (2013). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınevi.

Turner, J. H. (1987). Toward a sociological theory of motivation. *American Sociological Review*, 52, 15-27.

Tütüncü, Ö. ve Küçükusta, D. (2008). Organizasyonlarda bireyler: Tutum, davranış ve motivasyon. 2. *Uluslararası Katılımlı Sterilizasyon Konferansı*, Çeşme, İzmir, 21-24 Şubat 2008. 5.03.2014 tarihinde web.deu.edu.tr/kalite/dosyalar/ulusal_bildiri/EkD.doc adresinden alınmıştır.

Uğurlu, C. T. (2013). Sanatsal denetim ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Denetimi Dergisi*. Pegem Yayıncılık 19(1), 119-134. 5.03.2014 tarihinde <http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/961> adresinden alınmıştır.

Yılmaz K. (2004). Sanatsal denetim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. 10(8), 292-311.

Yüctürk E. ve Ege, S. (2013). *Yönetim bilimi*. İstanbul: Lisans Yy.